

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Aleksander
Nazwisko: Zajączkowski
Miejsce urodzenia: Warszawa
Data urodzenia: 24-06-1930
Kraj urodzenia: Polska
Imię ojca: Ananiasz
Imię matki: Nadzieja
Dodatkowe informacje: W niektórych dokumentach jako miejsce urodzenia pojawiają się Troki.

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Aleksander Zajączkowski, mieszkaniec Warszawy, został objęty 10.06.1955 Sprawą Ewidencyjno-Obserwacyjną krypt. „Bażant” założoną przez Wydz. III UBP na m.st. Warszawa i zarejestrowaną 16.06.1955 pod nr. 148. Inwigilowany z powodu kontaktów z dyplomatami „państw kapitalistycznych”, podejrzeń o chęć „ucieczki” za granicę i przebywanie we „wrogim” środowisku, które może „w przyszłości” podjąć „konkretną wrogą działalność”. W postanowieniu o założeniu sprawy zaznaczono, że był członkiem harcerstwa, a jego ojciec, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, jest rozpracowywany przez ten sam wydział UBP.</p> <p>Aleksander Zajączkowski znalazł się w operacyjnym zainteresowaniu UB już w 1952 roku, kiedy w doniesieniu agenturalnym z 19.08.1952 znalazł się informacja o jego kontaktach z Instytutem Brytyjskim w Warszawie i zamiarze wyjazdu z PRL. Agentura informowała o nim także w 1954 i 1955 roku, a w doniesieniu z 16.05.1955 znalazło się domniemanie, że może być „czasowo wykorzystywany do jakiejś «dorywczej» pracy dla obcej służby wywiadowczej”. W raporcie z 6.07.1955 prowadzący sprawę funkcjonariusz wnioskował o jego zatrzymanie na 48 godzin, przesłuchanie i przeprowadzenie rewizji w mieszkaniu, ale w aktach nie ma potwierdzenia czy do tego doszło. Sprawę zakończono 23.07.1955 po uznaniu, że nie nadaje się do dalszego prowadzenia. W inwigilacji wykorzystywano agenturę. Materiały zostały złożone 28.07.1955 w archiwum Wydz. X UdsBP na m.st. Warszawa pod nr. 2 (potem 2/III). Karta dotycząca Aleksandra Zajączkowskiego została umieszczona w kartotece zagadnieniowej w dziale „Podejrzane kontakty z zagranicą”. Akta sprawy zostały wypożyczone 31.01.1957 przez Dep. III MSW, a 27.08.1958 przeglądał je naczelnik Wydz. II KMO m.st. Warszawy.</p>		<p>IPN BU 0208/2 (2/III) k. 1-56, 58-63, mikrofilm IPN BU 01286/2 (2/3).</p>

Aleksander Zajączkowski znalazł się w zainteresowaniu SB w czerwcu 1959, kiedy był sprawdzany w ewidencji operacyjnej przez Wydz. II KMO m.st. Warszawy. Jako powód sprawdzenia w kartotece Dep. I MSW podano „przed rozpracowaniem”, a w kartotece Biura Ewidencji Operacyjnej „przed werbunkiem”. Wedle informacji uzyskanych od agentury Aleksander Zajączkowski próbował przekonywać obywateli PRL do współpracy z bliżej nieokreślonym obcym wywiadem i nawiązywał kontakty z „placówkami dyplomatycznymi państw zachodnich”. Funkcjonariusz prowadzący sprawę wnioskuje 11.07.1960 o przekazanie jej do Samodzielnej Sekcji Śledczej, jednak decyzją zastępcy komendanta ds. SB m.st. Warszawy nie wszczęto postępowania przygotowawczego. Materiały sprawy włączono do akt archiwalnych nr 2/III.

IPN BU 0208/2 (2/III) k. 65-111, mikrofilm IPN BU 01286/2 (2/3).

Aleksander Zajączkowski od 14.01.1961 został objęty dochodzeniem przedśledczym Wydz. Śledczego KMO m.st. Warszawy pod zarzutem „przygotowań do gromadzenia i przekazywania wiadomości stanowiących tajemnice państwową, w celu działania na szkodę Państwa Polskiego”, co miało mieć miejsce w Warszawie i innych miejscowościach Polski. Zarzuty dotyczyły okresu od wiosny 1958 do 1961. Sprawę rozpoczęto na podstawie materiałów zebranych przez Wydz. II KMO m.st. Warszawy. Śledztwo pod nr. Ds-3/61 wszczęto 16.02.1961. Aleksander Zajączkowski przesłuchiwany 20. i 23.02.1961 nie przyznał się do winy, zeznając, że z racji znajomości języków obcych i „egzotycznego wyglądu zewnętrznego” podawał się za obcokrajowca, co miało mu ułatwiać nawiązywanie kontaktów z kobietami. Postanowieniem Wojewódzkiej Prokuratury dla m.st. Warszawy postępowanie zostało umorzone 31.07.1961 „wobec braku dostatecznych dowodów winy”. Materiały sprawy zostały włączone 5.10.1961 do akt archiwalnych nr 2/III. W listopadzie 1972 materiały zostały wypożyczone przez Wydz. III KSMO, a w styczniu 1974 przez Zespół III Samodzielnej Grupy Operacyjnej MSW.

IPN BU 0208/2 (2/III) k. 112-217, mikrofilm IPN BU 01286/2 (2/3).